

доларів, демонструючи тим самим цінність, яку вона може мати для окремих громад. Досліджуючи позитивний вплив волонтерського туризму, деякі науковці знайшли суттєві докази покращення культурного розуміння. Волонтерство допомагає місцевій громаді, будуючи основу для кращого міжкультурного розуміння, поєднуючи різноманітні культури, тенденції та географічні лінії, які інакше були б розділені в реальності політично розділеного світу.

Список використаних джерел:

1. Bezuhla L., Herasymenko T., Bieloborodova M. Volunteering and volunteer tourism: challenges and realities. *Green, Blue and Digital Economy Journal*. 2022. 3(2). P. 1-8. <https://doi.org/10.30525/2661-5169/2022-2-1>
2. Bieloborodova M. The role of rural tourism in the sustainable development of local hromadas. *Науковий журнал «Економіка і регіон»*. 2022. №4 (87). С. 86-94. URL: <http://journals.nupp.edu.ua/eir/article/view/2786>
3. World Tourism Organization. Inclusive Recovery Guide – Sociocultural Impacts of Covid-19. 2021. Issue 2: Cultural Tourism. Madrid. 9 p. DOI: <https://doi.org/10.18111/9789284422579>
4. UN General Assembly. Eradication of poverty and other development issues. 2022. URL: https://webunwto.s3.eu-west-1.amazonaws.com/s3fs-public/2023-01/Resolution_A_RES_77_178_ENG.pdf?VersionId=jfpCQCnhCVjH1bgRlSHnxYi.ClSVFmKe

Бобров Костянтин,
здобувач, 242 Туризм і рекреація
Науковий керівник: Белобородова Марія, к.е.н.
НТУ «Дніпровська політехніка»

БЬОРДВОТЧИНГ ЯК ПЕРСПЕКТИВНИЙ ВИД ТУРИЗМУ

Спостереження за птахами стає все більш популярним серед європейських туристів. Сполучене Королівство є найбільшою європейською країною-джерелом для спостереження за птахами, за нею йдуть Нідерланди та Німеччина. Що робить Європу цікавим ринком для спостереження за птахами?

У всьому світі близько трьох мільйонів міжнародних подорожей присвячені спостереженню за птахами щороку. Принаймні 20% європейських мандрівників, які займаються екотуризмом, також зацікавлені в спостереженні за птахами.

Вже 37% усіх європейських туроператорів пропонують тури для бьордвотчерів. Незважаючи на те, що ринок зростає, більшість туроператорів у Європі розглядають спостереження за птахами як підкатегорію екотуризму. Більшість туроператорів не пропонують поїздки, присвячені окремо спостереженню за птахами, але розглядають цей напрям на перспективу.

Африка та Сполучені Штати є популярними напрямками для європейських бьордвотчерів. Азія та Південна Америка є відносно новими напрямками для спостерігачів за птахами, але ці ринки також швидко зростають. У той час як більшість європейських бьордвотчерів їздять в організовані тури, є також туристи, які планують свою подорож самостійно без туроператора [1; 3].

Додатки та платформи спостереження за птахами, наприклад, fatbirder.com, eBird, і соціальні медіа-платформи, зокрема TripAdvisor та Instagram, стають все більш важливими в середовищі бьордвотчерів, особливо серед молодих туристів. Туристи, які спостерігають за птахами, використовують ці інструменти для натхнення до подорожей. На них також впливають друзі та родина, за якими вони стежать у соціальних мережах. Fatbirder, eBird і соціальні медіа – це платформи, де люди можуть отримати інформацію про нещодавні спостереження птахів [2].

Середньостатистичний бьордвотчер все ще доволі віковий, в середньому 47-50 років, добре освічений і обізнаний. Бьордвотчери третього віку часто мають більше часу та грошей для спостереження за птахами. Більшість спостерігачів за птахами – чоловіки. Жінки зазвичай залучаються до спостереження за птахами через соціальні групи або організовані заходи. Європейський бьордвотчер витрачає в середньому близько 100 євро на день і проводить кілька ночей в одному місці.

Однак, все більше міленіалів цікавляться орнітологічним туризмом та бьордвотчингом. Частково це пов'язано з підвищенням їхньої обізнаності щодо питань сталого розвитку, особливо щодо важливості біорізноманіття. Оскільки звичайні та професійні бьордвотчери, а також бьордвотчери-ентузіасти мають різні вимоги, важливо прийняти чітке рішення щодо того, на яку цільову групу буде зроблена ставка туроператора.

Звичайні бьордвотчери люблять спостерігати за птахами, однак це не є основною метою їх подорожі. Їм подобається бачити іншу дику природу, а також брати участь у культурних і соціальних заходах. Вони, як правило, бронюють свої подорожі через туроператорів. Бьордвотчери-ентузіасти, навпаки, є більш спеціалізованою групою туристів, як правило, це як чоловіки, так і жінки. Вони шукають птахів для освітніх і природоохоронних цілей. Ці туристи добре обізнані та дбають про збереження птахів. Ентузіасти-бьордвотчери також зацікавлені в додаткових заходах, окрім спостереження за птахами, наприклад, у заходах, пов'язаних зі спостереженням за дикою природою, як-от сафарі [3].

Завзяті професійні бьордвотчери подорожують лише з метою пошуку птахів або навіть певних видів птахів. Ці туристи надзвичайно повно обізнані та відстежують кількість і види птахів, яких вони спостерігали протягом тривалого часу. Ці бьордвотчери часто шукають конкретне місце проживання відповідно до середовища існування певного виду птахів, у них є більш досконале обладнання, наприклад високоякісні біноклі, якісні камери або аудіозаписувачі для запису пташиних звуків. Ці бьордвотчери зазвичай віддають перевагу приватним або невеликим турам у групі з досвідченим гідом. Вони люблять вставати рано, оскільки світанок і сутінки формують ідеальні проміжки часу для спостереження за птахами. Деякі з цих бьордвотчерів можуть мати досвід в орнітології. Завзяті птахівники менше дбають про житло високого класу і будуть задоволені простішими варіантами, тому що їхня основна мета – спостерігати за птахами. Завзяті професійні бьордвотчери – переважно чоловіки.

Ентузіасти та професійні бьордвотчери часто співпрацюють з національними або міжнародними організаціями охорони птахів, такими як голландська «Vogelbescherming», британське «Королівське товариство захисту птахів» та міжнародна «Bird Life International» [4; 5].

Найважливішими європейськими донорами бьордвотчингу з точки зору розміру ринку є Сполучене Королівство, Нідерланди, Німеччина та Швеція. Багато бьордвотчерів у цих країнах залучені до місцевих або національних організацій охорони птахів. Італія, Іспанія та Португалія також є європейськими донорами цього виду туризму, але все ще набагато меншими [5].

В Україні бьордвотчинг також набирає популярності. Найбільша спільнота знаходиться на Дніпропетровщині. За словами Петра Чегорки, голови Дніпровського товариства охорони птахів, за останні роки напрям стає дедалі популярнішим, особливо серед молоді і в майбутньому тільки набиратиме обертів в Україні [2].

Привабливою для бьордвотчерів є територія регіонального ландшафтного парку «Дніпрові пороги». Протягом року тут можна спостерігати понад 100 видів птахів, серед яких багато червонокнижних, зокрема це сокіл-сапсан, поморник, стрепет, рідкісні види північних чайок та ще багато птахів, про існування яких люди часто і не здогадуються. На Дніпропетровщині для бьордвотчерів цікавими можуть бути: балки навколо Кодацької фортеці, де також зберігся козацький цвинтар, старовинні хрести та написи; Самарський ліс; Протовчанські плавні; Обухівський ліс. Особливу перспективу має озеро Солоний лиман у Новомосковському районі – ландшафтний заказник, де гніздиться та зупиняється під час міграції величезна кількість пернатих. Оскільки бьордвотчинг може відбуватись як на

заповідних, так і на сільських територіях, які не постраждали від урбанізаційних процесів, необхідно розглядати можливості для пропозиції комплексних екологічних турів, які поєднують перебування у сільських гостинних садибах.

Список використаних джерел:

1. Bieloborodova M, Voloshin V., Belopolsky N., Bessonova S., Bondarenko L. Testing the Environmental Kuznets Curve as an indicator for ecological tourism active development in Ukraine. *Proceed. of 15th International Conference Monitoring of Geological Processes and Ecological Condition of the Environment*, Nov 2021, Vol. 2021. P.1- 5. DOI: <https://doi.org/10.3997/2214-4609.20215K2010>
2. Birdwatching. Перспективи розвитку в Україні. Благодійний фонд «Беремицька біосфера»: веб-сайт. URL: <https://bbco.com.ua/news/berdvotchingperspektivy-razvitiya-v-ukraine/>
3. Hall W. What are the Best Free Birdwatching Apps? URL: <https://birda.org/what-are-the-best-free-birdwatching-apps/>
4. What are the opportunities in the European bird watching tourism market? URL: <https://www.cbi.eu/market-information/tourism/bird-watching>
5. Ren J., Su K., Zhou Y., Hou Y., Wen Y. Why Return? Birdwatching Tourists' Revisit Intentions Based on Structural Equation Modelling. *Sustainability*. 2022. № 14. <https://doi.org/10.3390/su142114632>

Борсук Єлизавета,
здобувачка, 242 Туризм
Науковий керівник: Бойко Зоя, к.геог.н., доцент
Університет митної справи та фінансів

ЕКОЛОГІЧНИЙ ТУРИЗМ В УКРАЇНІ: СУЧАСНІСТЬ, МОЖЛИВОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

На сьогоднішній день в Україні можна спостерігати активний розвиток екологічного напрямку туризму. З кожним роком частка доходів від екологічного туризму зростає, окрім цього, збільшується кількість закладів екологічного туризму, зокрема – екологічних готелей. Однак, розвиток екологічного туризму у нашій країні, поки є недостатнім, хоча дуже перспективним.

Загалом, наразі туристична галузь вважається однією з тих галузей, яка значним чином впливає на стан природного навколишнього середовища. Не дивлячись на те, що під час туристичних подорожей вплив громадян на довкілля є набагато меншим, аніж вплив виробництва, все ж туризм негативно впливає на навколишнє середовище. Його вплив проявляється наступним чином [6]:

- викиди в атмосферу шкідливих газів від транспортних засобів;
- підвищення рівня шуму внаслідок впливу транспортних засобів, будівництва нових доріг, стоянок автозаправних станцій тощо;
- видозміна природних ландшафтів внаслідок антропогенного впливу туристів;
- деградація природного середовища, зокрема ґрунтів та водних ресурсів, внаслідок будівництва закладів розміщення та харчування;
- збільшення кількості твердих побутових відходів – звичайного сміття, внаслідок впливу туристів та їх нераціонального впливу на довкілля.

Відповідно, сучасний стан туристичної галузі, як у нашій країні, так і закордоном, потребує серйозних змін, пов'язаних зі зміною підходів до організації туристичних послуг, туристичних закладів та, в цілому, розвитку сфери туризму. Одним із таких є активізація розвитку екологічного туризму.